

NOMENCLATUUR

Peter van Helsdingen

European Invertebrate Survey – Nederland, Darwinweg 2, 2333 CR Leiden, Nederland (helsdingen@nmm.nl)

ABSTRACT

Changes and corrections in nomenclature in the Dutch spider checklist are presented.

Key-words: checklist, nomenclature, Netherlands.

INLEIDING

Taxonomie is een dynamische tak van de dierkundige wetenschappen. Iedere diersoort moet zijn naam hebben, maar het onderscheiden van de soorten blijkt niet altijd even eenvoudig en vaak ook niet eenduidig. Er wordt door vele mensen (natuurlijk te weinig!) gekeken naar soorten of een bepaalde groep van soorten (soortengroep, geslacht, familie). Soms blijkt al bij de bestudering van een enkele soort dat er sprake is van meer dan één soort en moet er opgesplitst worden. De nieuwe soort moet ook een naam hebben. Vaak is die naam al voorhanden in de vorm van een synoniem van de betreffende soort, omdat men ooit, met de kennis van toen, dacht dat een soort verschillende malen onder verschillende namen was beschreven. De boel werd bij elkaar geveegd. De oudste naam werd de geldige naam, de jongere een synoniem, een naam die wel beschikbaar blijft in geval van opsplitsing, maar niet voor andere doeleinden. Als een soort nu weer wordt opgesplitst moet men eerst kijken of er een oud synoniem beschikbaar is. Als er geen naam beschikbaar is moet er een nieuwe worden gemaakt.

Zo gaat dat ook bij geslachten. Het grote geslacht *Lepthyphantes* is de laatste jaren onderwerp van studie geweest van Saaristo & Tanasevitch (1996, 2000). Wat vroeger soortengroepen waren zijn nu aparte geslachten geworden en dat heeft gevolgen voor de naamgeving. Gelukkig zijn het nieuwe geslachtsnamen, zodat de soortnamen gehandhaafd kunnen blijven. Zoals gezegd, taxonomie en nomenclatuur zijn dynamische bezigheden en dit zal zeker niet de laatste keer zijn dat er aanpassingen aan de lijst moeten worden uitgevoerd.

Agraecina striata (Kulcz.) is door Wunderlich (1999) overgebracht naar een nieuw geslacht, *Liocranoeca* Wunderlich, en die aanbeveling wordt algemeen gevolgd.

Het geslacht *Cheiracanthium* is overgebracht naar de familie Miturgidae.

De vervanging van *Centromerus aequalis* (C.L.K., 1841) door *Centromerus brevivulvatus* Dahl, 1912 is het gevolg van een nauwkeurige analyse van oorspronkelijke beschrijvingen en materiaal. De naam *Centromerus aequalis* blijkt in nomenclatorische zin niet beschikbaar te zijn en moet worden vervangen door de jongere naam *Centromerus brevivulvatus*.

Ceratinopsis romana (Cbr.) en *C. stativa* (Sim.) zijn door Marusik & Tanasevitch (1998) overgebracht naar *Styloctetor*. Dat is trouwens het geslacht waar ze vroeger lange tijd in zaten. Soms worden nieuwe combinaties wel gevolgd . . . totdat iemand anders er weer anders over denkt. Veel van dit soort beslissingen zijn en blijven subjectief.

Dicymbium brevisetosum Lckt. wordt nu algemeen gezien als een vorm van *Dicymbium nigrum* (Blw.). De notatie die men nu gebruikt, *Dicymbium nigrum nigrum* (Blw.) en *Dicymbium nigrum brevisetosum* Lckt. is eigenlijk die van een ondersoort. *D. nigrum nigrum* heet dan de nominaatvorm en *D. nigrum brevisetosum* zou dan een ondersoort zijn, ruimtelijk (geografisch/ecologisch) gescheiden van de nominaatvorm. Ik betwijfel of dat het geval is. Het zijn verschillende morfen. Overigens is het opvallend hoe weinig er bij spinnen met onder soorten wordt gewerkt. Morfologische verschillen worden meestal met een aparte soortstatus gehonoreerd. Dat is begrijpelijk zolang we de betekenis van die verschillen niet goed kunnen begrijpen.

Verder staan er enkele correcties van typefouten in de oude lijst. Onderstaande tabel is dus een overzicht van de veranderingen sinds mijn laatste catalogus (Van Helsdingen 1999).

Tabel 1. Overzicht van de naamswijzigingen in de naamlijst van de Nederlandse spinnen sedert het verschijnen van de laatste catalogus (Van Helsdingen 1999).

Oude naam	Nieuwe naam
<i>Gamasomorpha loricatula</i> (Rw.)	<i>Silhouettella loricatula</i> (Rw.)
<i>Poecilochroa conspicua</i> (L.K.)	<i>Kishidaia conspicua</i> (L.K.)
<i>Tachyzelotes pedestris</i> (C.L.K., 1837)	<i>Trachyzelotes pedestris</i> (C.L.K., 1837)
<i>Agraecina striata</i> (Kulcz., 1882)	<i>Liocranoeca striata</i> (Kulcz., 1882)
<i>Scotina palliardi</i> (L. Koch, 1881)	<i>Scotina palliardii</i> (L. Koch, 1881)
alle <i>Cheiracanthium</i> -soorten	familie Miturgidae
<i>Bianor aurocinctus</i> (Ohl.)	<i>Sibianor aurocinctus</i> (Ohl.)
<i>Heliophanes flavipes</i> Hahn	<i>Heliophanes flavipes</i> (Hahn)
<i>Saitis barbipes</i> (Sim.)	toevoeging: Van Helsdingen, 2000: 22.
<i>Oxyopes heterophthalmus</i> Latr.	<i>Oxyopes heterophthalmus</i> (Latr.)
<i>Pardosa alacris</i> (C.L. Koch, 1833)	toevoeging: Koomen <i>et al.</i> 2001: xxxix.
<i>Theridion tinctum</i> (Walckenaer, 1802)	<i>Keijia tincta</i> (Walckenaer, 1802)
<i>Tetragnatha reimoseri</i> (Rosca)	toevoeging: Tutelaers, 2001: 6.
<i>Larinioides ixobolus</i> (Th.)	toevoeging: Roelofs-Ditters, 2001: 3.
<i>Baryphyma maritima</i> (Crock. & Park., 1970)	<i>Baryphyma maritimum</i> (Crock. & Park., 1970)
<i>Centromerus aequalis</i> (C.L.K., 1841)	<i>Centromerus brevivulvatus</i> Dahl, 1912
<i>Ceratinopsis romana</i> (Cbr., 1872)	<i>Styloctetor romanus</i> (Cbr., 1872)
<i>Ceratinopsis stativa</i> (Sim., 1881)	<i>Styloctetor stativus</i> (Sim., 1881)
<i>Dicymbium brevisetosum</i> Lckt., 1962	<i>Dicymbium nigrum brevisetosum</i> Lckt., 1962
<i>Dicymbium nigrum</i> (Blw.)	<i>Dicymbium nigrum nigrum</i> (Blw., 1834)
<i>Lepthyphantes alacris</i> (Blw., 1853)	<i>Tenuiphantes alacris</i> (Blw., 1853)
<i>Lepthyphantes angulipalpis</i> (Wst., 1851)	<i>Anguliphantes angulipalpis</i> (Wst., 1851)
<i>Lepthyphantes cristatus</i> (Mg., 1866)	<i>Tenuiphantes cristatus</i> (Mg., 1866)
<i>Lepthyphantes ericaeus</i> (Blw., 1853)	<i>Palliduphantes ericaeus</i> (Blw., 1853)
<i>Lepthyphantes flavipes</i> (Blw., 1854)	<i>Tenuiphantes flavipes</i> (Blw., 1854)
<i>Lepthyphantes insignis</i> (Cbr., 1913)	<i>Palliduphantes insignis</i> (Cbr., 1913)
<i>Lepthyphantes mengei</i> Kulcz., 1887	<i>Tenuiphantes mengei</i> Kulcz., 1887
<i>Lepthyphantes obscurus</i> (Blw., 1841)	<i>Obscuriphantes obscurus</i> (Blw., 1841)
<i>Lepthyphantes pallidus</i> (Cbr., 1871)	<i>Palliduphantes pallidus</i> (Cbr., 1871)
<i>Lepthyphantes tenebricola</i> (Wid., 1834)	<i>Tenuiphantes tenebricola</i> (Wid., 1834)
<i>Lepthyphantes tenuis</i> (Blw., 1852)	<i>Tenuiphantes tenuis</i> (Blw., 1852)
<i>Lepthyphantes zimmermanni</i> Brtk., 1890	<i>Tenuiphantes zimmermanni</i> Brtk., 1890
<i>Porrhomma cambridgei</i> Merr., 1994	toevoeging: Faber <i>et al.</i> , 1999: 31, bijlage 2.
<i>Porrhomma rosenhaueri</i> (L.K., 1872)	toevoeging: Faber <i>et al.</i> , 1999: bijlage 2.
<i>Trichoncus affinis</i> Kulcz., 1894	toevoeging: Tutelaers, 2000: 16.
<i>Trichoncus hackmanni</i> Millidge, 1956	toevoeging: Tutelaers, 2000: 16.

LITERATUUR

- Faber, J.H., R.J.M. van Kats, B. Aukema, J. Bodt, J. Burgers, D.R. Lammertsma & A.P. Noordam 1999. Ongewervelde fauna van ontleide uiterwaarden. – IBN-Rapport 442, 48 pp. + 2 bijlagen.
- Helsdingen, P.J. van 1999. Catalogus van de Nederlandse spinnen (Araneae). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 10: 1-189.
- Helsdingen, P.J. van 2000. *Saitis barbipes* (Salticidae) in Nederland? - Nieuwsbrief Spined 15: 22.
- Koomen, P. & J. Prinsen 2001. Verslag van de 155^e zomerbijeenkomst te Egmond, 26 t/m 28 mei 2000. Araneida – spinnen. – Entomologische Berichten 61: xxxviii-xl
- Marusik, Y. M. & A. V. Tanasevitch 1998. Notes on the spider genus *Styloctetor* Simon, 1884 and some related genera, with description of two new species from Siberia (Aranei: Linyphiidae). – Arthropoda Selecta 7: 153-159.
- Roelofs-Ditters, E. 2001. *Larinioides ixobolus* (Thorell, 1873) (Arachnida, Araneidae) ook in Nederland gevonden. – Nieuwsbrief Spined 16: 3-5.
- Saaristo, M. I. & A. V. Tanasevitch 1996. Redelimitation of the subfamily Micronetinae Hull, 1920 and the genus *Lepthyphantes* Menge, 1866 with descriptions of some new genera (Aranei, Linyphiidae). – Bericht des naturwissenschaftlich-medizinischen Vereins Innsbruck 83: 163-186.
- Saaristo, M. I. & A. V. Tanasevitch 2000. Systematics of the *Bolyphantes-Poecilonea* genus-group of the subfamily Micronetinae Hull, 1920 (Arachnida: Araneae: Linyphiidae). – Reichenbachia 33: 255-265.
- Saaristo, M. I. & A. V. Tanasevitch 2001. Reclassification of the *pallidus*-, *insignis*- and *spelaeorum*-groups of *Lepthyphantes* Menge, 1866 (sensu lato) (Arachnida: Araneae: Linyphiidae: Micronetinae). – Reichenbachia 34: 5-17.

Tutelaers, P. 2000. Spinnen uit Cranendonck. – *Nieuwsbrief Spined* 15: 5-21.

Tutelaers, P. 2001. *Tetragnatha reimoseri*: een geval van grensoverschrijding. – *Nieuwsbrief Spined* 16: 6-7.

Wunderlich, J. 1999. *Liocranoeca*-eine bisher unbekannte Gattung der Feldspinnen aus Europa und Nordamerika (Arachnida: Araneae: Liocranidae). – *Entomologische Zeitschrift* 109: 67-70.

